

taverat. Unde licebit colligere, apud Augustinum diversam esse quæstionem de merito primæ gratiæ, et de merito prædestinationis, nam Pontifex approbando sententiam Augustini in priori quæstione, in posteriori abstinit, quamvis neque ausus fuerit illi repugnare. Idem colligo ex epistola Prosperi ad Augustinum circa finem, nam postquam docuit, vel supposuit ut rem certam, non dari ex nobis initium gratiæ, postulat ab Augustino ut sententiam de prædestinatione absque præscientia operum magis explicet. Quia multis videbatur, antiquiores Patres docuisse Deum prædestinasse ad gloriam eos, quos prævidit bene operaturos cum adjutorio gratiæ, cujus contrarium docebat Augustinus, ut Prosper sentiebat. Et idem plane colligitur ex epistola Hilarii.

16. Possumus etiam afferre testimonia ex ipso Augustino, sed quoniam de illis dixi supra, libro primo, et latius libro tertio de Auxiliis, solum adnotabo unum ex libro de Bono persev., cap. 9, ubi Augustinus ponit duos homines vocatos vocatione congrua ad fidem, et sanctitatem æqualem pro aliquo tempore, quorum unus perseverat, et salvatur: non vero alius, sed damnatur, et primam radicem quærit, ac respondit: *Quoniam non erant alia quadam discretione discreti, scilicet, a massa perditionis.* Quæro igitur, quæ sit hæc alia discretio? Nam illa non potuit esse ex operibus illorum, quia si hoc Augustinus sentiret, facilius respondisset, rationem esse, quoniam unus cooperatus fuit, et non alius. Item quoniam omnia opera, quæ ante lapsum præcesserunt, supponuntur in illis æqualia: ergo habuit Deus circa unum aliquam gratuitam discretionem, seu prædestinationem, quam non habuit circa alium: ergo illa non fuit tantum ad vocationem congruam: nam ad similem alium etiam gratis prædestinaverat. Unde subdit ibidem Augustinus differentiam fuisse, quod *unus vocatus fuit ex proposito, non vero alius.* Inquiri ergo, quale, vel cuius rei sit illud propositum, non enim potest esse tantum propositum vocandi congrue in ordine ad præsentem fidem, vel sanctitatem, quoniam hoc modo utraque vocatio fuit ex proposito: ergo supponit Augustinus circa prædestinatum habuisse Deum aliud genus propositi, et prædestinationis ad æterna bona, ex quo orta fuit talis vocatio, quam Augustinus appellat *secundum propositum.* Illud ergo propositum non est, nisi gloriæ, vel perseverantiæ, de qua superius dixerit Augustinus comparans illos duos quos proposuerat. *Cur*

huic donetur perseverantia usque in finem, illi autem non donetur, inscrutabiliora sunt judicia Dei, ergo sensit etiam quoad hanc discretionem, non dari causam ex parte hominis, quod necesse est, intelligi quoad prædestinationem, nam in executione dari aliqua ratio potest ex hominis cooperatione cum gratia. Et hoc est, quod supra dicit: *Non erant secundum propositum vocati, non erant in Christo electi.*

17. *Ratione adstruitur.* — Tertio ostendo, et declaro ratione, eandem veritatem, quia non repugnat dari meritum, seu causam alicujus effectus, quæ non sit causa, neque meritum prædestinationis illius effectus: ergo sine fundamento dicitur, prædestinationem omnium effectuum, qui sub meritum cadere possunt, necessario cadere sub idem meritum. Antecedens patet exemplis, nam Christus meruit gloriam corporis sui, ut est certum, non autem prædestinationem ad illam. Similiter Beata Virgo juxta communem doctrinam meruit de congruo dignitatem matris Dei, non ante prædestinationem ad illam. Unus homo meretur alteri perseverantiam, et non prædestinationem ad illam, ut capite vigesimo-quarto ostendam. In aliis etiam modis seu generibus causarum reperiri possunt multæ causæ effectuum prædestinationis, ut mortis, aut natiuitatis, aut similibus effectuum, qui revera sunt ex prædestinatione, et media prædefinita in ordine ad illam: et tamen causæ talium effectuum, seu mediorum non sunt causæ prædestinationis eorumdem mediorum, sed potius illæmet causæ sunt effectus prædestinationis suorum effectuum, quatenus ex illa præparantur, aut permittuntur.

18. *Ratio a priori.* — Unde ratio a priori est, quia effectus est posterior prædestinatione ipsa et amplius, distinguendo secundum rationem in ipsa Dei voluntate voluntatem exequentem a prædestinante, voluntas exequens est posterior secundum rationem: ergo non repugnat aliquid esse causam, vel rationem posterioris et non prioris. Quod si hoc non repugnat: ergo existimandum est non omnes effectus gratiæ, qui prædestinato dantur ex merito, prædestinari etiam ex merito, quia hoc est magis consentaneum Scripturæ et divinæ gratiæ. Alias propria discretio inter prædestinatum et reprobum in negotio prædestinationis, meritis prædestinati esset tribuenda. Consequens autem videtur parum consentaneum Paulo 1, ad Cor. 4, dicenti: *Quis enim te discernit?* et ad Ephes. 1, ubi vult prædestinationem esse perfectam gratiam, seu liberalem

benevolentiam, nam hic est sensus illorum verborum Apostoli, *elegit nos in ipso, ut essemus sancti in conspectu ejus, et sorte vocati sumus prædestinati secundum propositum ejus.* Et confirmat, quia præcipua differentia inter prædestinatum et reprobum est in dono perseverantiæ. Nam in reliquis antecedentibus bonis contingit esse æquales: imo interdum reprobis accipit majora, ergo illa etiam discretio est ex singulari benevolentia Dei et non ex hominis merito.

19. *Evasioni occurritur.* — Nec satisfaciet, qui dixerit, hoc ideo esse, quia ipsamet perseverantia non cadit sub meritum. Obstat enim imprimis, quia licet perseverantia non cadat sub meritum de condigno, tamen impetrari potest ab homine jam justificato, utrumque enim docuit D. Thomas 1, 2, q. 114, art. 8, in corpore, et ad 1, et est doctrina Augustini, de Bon. pers., c. 6 et 7, ergo totum illud, in quo unus excedit alium, esse poterit ex operibus ejus factis ex gratia. Et deinde, si perseverantia omnino gratis datur uni potius quam alteri: ergo jam prædestinatio non est ad solam vocationem congruam, sed etiam ad perseverantiam, idque non ex meritis, sed ex Dei electione, quod intendimus. Et confirmat optime Paulus, ad Rom. 11, ubi adducit illud 3, Reg. 19: *Reliqui mihi septem millia virorum,* et tacite expendit vim illius verbi, *reliqui,* id est, propria benevolentia custodivi. Unde infert: *Sic ergo in hoc tempore reliquæ secundum electionem gratiæ salvæ factæ sunt.* De quo videri potest Augustinus, Ser. 7, de verbis Domini.

20. *Secunda assertio.* — Ex his ergo infero: et dico 2, ex parte prædestinati nullam dari causam prædestinationis quantum ad æternam prædestinationem ad gloriam, vel ad perseverantiam, vel ad gratiam sanctificantem, vel ad bonos actus supernaturales, etiamsi talium effectuum ut in tempore donantur, possit dari aliqua causa, vel ratio ex parte hominis. Hæc est sententia D. Thomæ, 1 part., q. 23, art. 5, ubi Cajetanus et alii moderni Thomistæ, idem 3, cont. Gent., c. 161 et 163, ubi Ferrarius, Magist. in 1, d. 40 et 41, ubi Scotus, Durandus, Gregorius, Capreolus, Egidius, Richardus, Major Hispalensis, et alii frequentius, D. Antoninus, 4 p., tit. 14, c. 12, § 4, Abulensis, Matth. 20, q. 111, Expositores frequenter ad Rom. 9, Corduba, lib. 1, q. q. 56, opiniones et optime Bellarminus, l. 2, de Gratia, c. 14 et sequentibus. Estque sine dubio sententia Augustini in locis sæpe citatis, præter quæ vi-

deri potest, serm. 7, de verbis Apostoli et præfatione in Psal. ult., et enarrat., in Psal. 30, ubi exponit illa verba: *In manibus tuis sortes meæ,* de sortibus gratiæ et gloriæ juxta Paulum ad Ephes. 1, et ad Colossens. 4, dicitque Augustinus *sortem* esse electionem ad salutem, et concione 2, dicit esse voluntatem Dei dandi homini gratiam et charitatem perpetuam, quæ electio *sors* vocatur, quoniam contingit homini nulla ratione habita ex parte ejus.

21. Ex Scriptura multa in superioribus adduxi, quæ confirmant hanc veritatem, nunc solum afferam celebrem in hac materia locum ad Romanos 9: *Antequam quidquam boni aut mali egissent, etc., Jacob dilexi.* Circa quem locum primo observandum est, dubium esse, quid nomine Jacob, et Esau Paulus intellexerit: Nam multi moderni existimant, non esse loquuntur de personis, sed de populis ab illis descendentibus, nam statim affert illud Genesis: *Major serviet minori.* Esau autem in propria persona nunquam servivit Jacob, sed populus Idumæus, qui fuit ex Esau, servivit Israelitico, qui fuit ex Jacob. Unde, Genes. 15, Rebecce revelatum est *Deo populi sunt in utero tuo,* etc. Sed, ut verum sit, et populos in hoc discrimine comprehendere, nullo tamen modo excludendæ sunt personæ Jacob et Esau, nam de illis præcipue dictum est, Malach. 1, *Jacob dilexi,* etc. Item quoniam inde infert Paulus inferius, Esau fuisse reprobatum. Et hoc etiam infert: *Cujus vult miseretur et quem vult indurat.* Ubi aperte loquitur de singularibus personis. Denique verba illa: *Rebecca ex uno concubitu habens,* ad litteram intelliguntur de personis, estque expositio communiter recepta, ut patet ex Chrysostomo et Græcis, Anselmo, D. Thoma, et latinis ibi Hieronymus, Malach. 1, Augustinus, q. 83, in Gen., et sæpe aliis locis. Anastasio, Nicæno, in q. Scripturæ, q. 59. Nec refert, quod Esau non serviret corporaliter Jacob, satis est enim, quod hic fuit illi prælatus in primogenitura: unde Isaac dixit ad Esau: *Dominum tuum illum constitui.*

22. *Aliquorum interpretatio.* — Deinde observandum est, nonnullos voluisse hæc verba interpretari de sola dilectione, vel prælatione ad bona temporalia, et paternam hæreditatem. Nam, Malach. 1, illud odium circa Esau explicatur per illa verba: *Posui montes ejus in solitudinem, et hæreditates ejus in dracones deserti,* quæ significant temporalem vastationem. Sed quidquid sit de loco Malachiæ, certum est, Paulum loqui de differentia divinæ gratiæ et electionis, quam illo exemplo con-

firmat: sive explicans, quod in figura continebat (sic enim sæpe citantur in testamento novo, quæ in veteri gesta sunt) sive declarans, in hoc etiam sensu dicta fuisse illa verba a Malachia propheta, ut egregie ibi exponit Franciscus Ribera.

23. *Expositio.*—Rursus nonnulli expositores, quamvis fateantur loqui Paulum de bonis gratiæ, et voluntate dandi illa, nolunt tamen loqui de prædestinatione et reprobatione, sed solum in generali de majori, vel minori abundantia donorum gratiæ, quam videmus Deum conferre diversis populis et nationibus, nam his prædicatur fides, et non illis, etc. Quam differentiam fatentur revocandam esse in divinam voluntatem, ex quo non sequitur prædestinationem, vel reprobationem singularum personarum eodem modo esse divinæ voluntati tribuendam. Neque hoc erat necessarium ad intentionem Pauli, qui solum contendebat contra Judæos, gentes fuisse ad fidem electas, et vocatas ex divino beneplacito, sicut ipsi electi fuerunt in Jacob ex pura dilectione Dei.

24. *Præcedens expositio rejicitur.*—*Vera et genuina interpretatio redditur.*—Sed hæc expositio supponit aliam rejectam in primo puncto. Unde sicut ibi ostensum est, Paulum non loqui tantum de populis, sed etiam de personis Jacob et Esau, ita est certum loqui non solum de discrimine inter populos (licet hoc etiam includat) sed maxime de prædestinatione unius, et non alterius. Quæ est communis expositio. Et patet ex illis verbis prioribus, ut *Secundum electionem propositum Dei maneret.* Nam his verbis solet Paulus explicare prædestinationem ipsam, ut patet ex capite octavo præcedenti, et ex primo ad Ephesios. Item quia dilectio, et odium respectu individuarum personarum, hoc in rigore significant. Non enim diceretur Esau odio habitus, si salvandus fuisset: ergo alter simpliciter dicitur dilectus, quia sicut in hac vita destinatus fuit, ut esset primogenitus, ex quo Christus nasceretur, ita pro alia fuit destinatus ad felicitatem æternam. Tandem hoc satis declaravit Paulus subjuncto exemplo figuli, qui quædam vasa facit in honorem, alia in contumeliam ex eadem massa. Nam his vocibus significari prædestinatos, et reprobos manifestum est. Alias, qui recipit magna gratiæ beneficia, quamvis tandem damnaretur, esset vas in honorem: et e converso, qui recipit pauca, quamvis cum eis salvaretur, esset vas in contumeliam, quod dici non potest. Atque idem constat ex locis, unde Paulus hoc sumpsit exemplum Isaïæ 45,

Jeremiæ 18, maxime vero Eccles. 33, ubi Sapiens inducit aliud exemplum de differentiis dierum, quod ibi Jansenius ad rem, de qua agimus, optime declarat.

25. *Discrimen inter Jacob et Esau, et inter vasa iræ et misericordiæ a Patribus significatum.*—Ultimo vero observandum est, nonnullos ex Patribus antiquis, præsertim Chrysostomum et Græcos et Ambrosium, si ejus sunt Commentaria in Paulum et Hieronymum, significare, hanc differentiam Jacob et Esau, et inter vasa iræ et misericordiæ, quamvis facta sit ante merita ipsorum, in tempore mandata executioni, non tamen sine præscientia meritorum. Hæc vero interpretatio aut admittenda non est, aut explicanda de præscientia non antecedente, sed consequente ad divinam electionem: primo, quia alias sine causa esset admiratio Pauli, quid enim mysterii habet, quod dilecti Dei æternitate antecedit opera hominis? Mysterium ergo est, quod ante merita etiam præscita dilexit unum et non alium, ut recte expendit Augustinus, Epist. 105, et sæpe alias. Item, cur Paulus respondet: *Tu quis es, qui respondeas Deo?* cum facile posset rationem reddere ex operibus prævisis. Præterea quomodo verum esset illud, *Non est volentis, etc., sed Dei miserentis,* quod Augustinus, d., q. 2, ad Simplicianum recte declarat, intelligendum esse, quod sit solius Dei miserentis, nam id confirmant verba sequentia, *Miserebor, cui miserebor.* Si autem misericordia illa esset ex operibus prævisis, jam non esset solius Dei. Item ideo absolute dixit non ex operibus. Tandem alias non formarentur vasa ex eadem massa, qui per opera haberet diversitatem, variamque dispositionem: et ideo Paulus totum tribuit potestati et voluntati figuli, quod necessario intelligendum est, quantum ad æternam dispositionem et præparationem ex parte Dei, nam in executione verum est, hanc differentiam non fieri sine diversitate meritorum. Sed quia hæc dantur et consequuntur ex gratuita prædestinatione, ideo totum tribuitur misericordiæ Dei.

26. *Ratio assertionis redditur.*—Ratio denique assertionis sumenda est ex principio supraposito, quod dilectio ad gloriam antecedit ad omnia media prædestinationis, tanquam efficax intentio finis. Ex quo aperte sequitur, prædestinationem ad gloriam ipsam non habere causam ex parte prædestinati, cum nulla præscientia absoluta meritorum illam antecedit. Deinde ex vi hujus intentionis præparantur omnia media congrua: ergo etiam prædestinatio illo-

rum antecedit præscientiam absolutam eorum: ergo, etc. Neque contra hanc veritatem occurrunt nova difficultas, præter eas quæ pertinent, vel ad reprobationem, vel ad concordiam prædestinationis cum libero arbitrio, de quibus infra dicetur.

27. *Tertia assertio stabilitur.*—*Hæc assertio communi doctrinæ conciliatur.*—Hinc ergo tandem concluditur et dicitur tertio. Non solum non dari causam vel rationem ex parte hominis totius prædestinationis, quoad decretum prædefinitivum voluntatis DEI, prout terminatum ad omnes effectus prædestinationis, sive distributive, sive collective, verum etiam neque dari talem causam in ordine ad actum illum, ut terminatum ad aliquem effectum prædestinationis. Hæc videri potest contra communem doctrinam, quæ habet non dari causam prædestinationis, quoad totam collectionem effectuum, idque potissimum ratione primi effectus: tamen dari posse in ordine ad singulos effectus et ad omnes usque ad ultimum, præter primum. Sed revera non est assertio huic doctrinæ contraria, nam hæc intelligitur de executione prædestinationis: assertio vero de præparatione ex parte voluntatis Dei: sicut enim in gloria duo distinguimus, scilicet collationem gloriæ et præparationem ex parte Dei per actum efficacis dilectionis, quæ se habet per modum intentionis respectu mediatorum, licet vocetur electio comparatione personarum non sic dilectarum: ita illa duo distinguimus in collatione gratiæ et singularum gratiarum inter se subordinatarum. Unde sicut non datur causa prædestinationis ad gloriam, licet detur ipsius gloriæ, ita non datur causa prædestinationis ad perseverandum in gratia, licet detur aliqua impetratio, vel alia causa similis talis effectus. Est enim eadem proportionalis ratio, quia sicut gloria est prima in intentione, per quam suo modo prædestinatur seu prædefinitur: ita sanctificatio est prior in intentione, quam dispositio vel meritum illius: et ipsa dispositio est prior in eodem ordine intentionis, quam vocatio ad illam, et sic de cæteris: ergo est eadem ratio.

28. *Fundamentum.*—Quod facile declaratur et probatur inductione quadam, sive incipiamus a vocatione et procedamus usque ad glorificationem, sive e converso. Nam imprimis propositum, quod Deus habuit dandi homini vocationem primam congruam, non habuit fundamentum in meritis hominis, ut omnes convenimus. Hinc vero sequitur, etiam propositum æternum, quo Deus primo decrevit, dare huic homini actum fidei, non fuisse ex merito

prævisio ejusdem ordinis, quia tale meritum debuisset in fide fundari, quia ante fidem non est meritum: in fide autem fundari non potuit, quia ipsa fides manat ex proposito dandi fidem, non e converso. Idemque cum proportionem esse de cæteris actibus supernaturalibus, qui sunt media efficacia, per quæ prædestinatus salvatur. Quæ ratio supponit, Deum prædefinisse hos actus in seipsis per absolutum decretum, non tantum ex æternitate, sed etiam prius ratione, quam in eadem æternitate præsciret illos esse absolute futuros. Quod verum esse, magisque consentaneum perfectioni divinæ providentiæ, in libro tertio de Auxiliis ostendimus. Non potest autem hoc sustineri juxta contrariam sententiam, quæ necessario dicere cogitur, Deum ex se non prædefinisse absolute hos actus, sed voluntate antecedenti illos optasse et dedisse media de se accommodata, ut fierent, ac tandem prævidisse liberum arbitrium ad illos fore cooperaturum, et tunc quasi approbasse seu acceptasse illos. Atque ita non esse hominem prædestinatum ad habendam fidem vel contritionem, nisi jam prævisa ejus cooperatione, etiam ut absolute futura: atque adeo tales actus non esse futuros, quia præfiniti sunt: sed potius quia sunt futuri, ideo esse præfinitos absolute in seipsis. Quæ omnia nobis non probantur, nec videntur satis consentanea Scripturæ et Augustino, ut citato loco de Auxiliis, et in primo hujus operis libro ostendere conati sumus.

29. Præterea idem sentimus de infusione gratiæ et aliorum supernaturalium habituum, et de perseverantia in illa usque ad finem vitæ. Quamvis enim in tempore Deus infundat hanc gratiam disponenti se, et quia se disponit cum auxilio, tamen non ita ex æternitate prædestinavit, sed potius e contrario: quia Deus prædestinavit sanctificare hunc hominem jam adultum in tali ætate, tempore, etc., ideo præordinavit etiam dare illi dispositionem sanctificationi accommodatam. Atque ita, licet consecutio justitiæ sit ex dispositione, tamen prædestinatio justitiæ non est ex dispositione prævisa, sed potius est origo talis dispositionis. Et simili modo, quia Deus voluit, ut homo prædestinatus præsentem vitam in gratia finiret, ideo illi præparavit per absolutum decretum et gratiam ipsam, et media congrua ad perseverandum infallibiliter in ipsa pro aliquo tempore usque ad mortem. Quod si fortasse homo mereatur de congruo tale perseverantiæ donum, illud meritum non est causa, sed potius effectus prædestinationis hominis ad perseve-

randum in gratia, licet sit aliquo modo causa executionis, nam ideo Deus dedit homini tale meritum, quia prædestinaverat illum, et ad perseverandum, et ad obtinendum perseverantiae donum per tale medium. Ac tandem, eodem modo de gloria philosophamur: decrevit enim Deus ante omnia prædestinatum salvare, et beatum efficere, et ideo cætera media a primo usque ad ultimum per certa et infallibilia decreta præparavit, ideoque nec prædestinationis ad gloriam causa dari potest ex parte prædestinati, licet glorificationis detur. Et ratio omnium est, quia ordo intentionis est prior ordine executionis, et prædestinatio, ut ad voluntatem spectat, in decretis pertinentibus ad ordinem intentionis posita est.

30. *Quo sensu loquantur auctores in hac difficultate.* — Quocirca, quando auctores dicere solent, posse dari causam prædestinationis quoad singulos, seu posteriores effectus ejus, non vero quoad totam collectionem seu primum effectum, loquuntur de effectibus tantum in executione consideratis, non vero secundum ordinem intentionis: seu (et in idem redit) loquuntur de illis effectibus quoad esse illorum, non vero quoad formalem eorum prædestinationem. Sic enim potius dicendum est, non dari ex parte hominis causam dispositivam aut meritoriam præordinationis alicujus effectus prædestinationis, sed solum rationem finalem: sicque prædestinari merita, quia prædestinatur gloria: et præfiniri gratiam, ut ab illa nascentur merita quæ prædestinata supponuntur, et sic de cæteris. Neque illatio illa, qua nonnulli moderni utuntur, bona est, scilicet, datur ex parte hominis causa meritoria alicujus effectus prædestinationis, ergo datur causa prædestinationis talis effectus seu divinæ electionis prout terminata ad talem effectum. Sicut non sequitur, datur meritum gloriæ, ergo datur meritum prædestinationis ad gloriam: quia (ut dixi) effectus in se, seu in executione, est quid posterius quam ejus prædestinatio: ex eo autem quod detur causa posterioris, non sequitur dari etiam prioris, cum illamet causa possit originem ducere ex illo priori: sicut ex prædestinatione ad gloriam ducunt originem merita, quæ sunt causa gloriæ.

31. *Difficultas contra hanc sententiam.* — *Fit satis.* — Solum superest difficultas in nostra sententia, quia prædestinatio dicit providentiam infallibilem mediorum, quibus electi certissime, atque ita efficaciter, id est, cum effectu perducantur ad regnum coelorum. At talis providentia non potest esse infallibilis, nisi

supposita præscientia cooperationis liberæ hominis: quia sine illa non salvabitur homo, et consequenter nec media erunt efficacia sine illa: ergo non possunt infallibiliter præordinari, nisi ex præscientia infallibili talis cooperationis: ergo cooperatio illa supponitur, ut conditio necessaria ad prædestinationem illius effectus, qui per illam futurus est: ergo supponitur, ut aliquale meritum prævisum, quod saltem de congruo possit esse causa minus, vel alterius effectus prædestinationis. Respondeo, si argumentum esset validum, etiam procedere de prædestinatione quoad primam vocationem. Nam talis vocatio, vel cadit sub prædestinationem, præordinatur formaliter ut congrua, seu efficax, et consequenter ut infallibiliter habitura effectum (quia in hoc respectu maxime distinguitur ordinatio prædestinationis a communi providentia): ergo etiam prædestinatio illius vocationis, ut talis esse possit, supponit præscientiam futuræ cooperationis liberæ, ut supra ostensum est: ergo idem inconueniens sequitur de illo primo effectu, ut per prædestinationem ordinato, vel si de illo non sequitur, nec de aliis recte infertur.

32. Dicendum ergo est, inde solum inferri, supponi præscientiam conditionatam liberæ cooperationis, quæ non sufficit, ut illa cooperatio sit ratio meritoria, vel dispositiva, sed solum ut sit intenta per modum finis proximi respectu aliorum mediorum, quæ ante illam præcedere debent in executione, id est, respectu ipsius vocationis et excitationis. Vocat enim Deus prædestinatum, ut cum effectu convertatur, atque ut libere cooperetur, nam sub conversione hæc cooperatio includitur, ut partialis actio: et consequenter etiam sequitur, ut sit a Deo electa, et prædefinita eadem cooperatio, ut medium, vel pars medii necessari ad finem gloriæ, qui jam supponitur intentus. Hæc autem habitudo finis aut medii non tollit gratuitam prædestinationem quia ordinatio DEI dandi tale medium, prout futurum est efficax, et ex sola gratuita voluntate Dei. Quia (ut supra diximus) cooperatio illa solum sub conditione prævisa, non potest inducere debitum, sed solum est conditio necessaria, ut tale medium constituatur in ratione medii infallibilis, et consequenter per prædestinationem eligibilis, quamvis electio semper maneat in sola liberalitate Dei, ut recte Augustinus docet, lib. 1, ad Simplicianum, quæstione 2, et libro de Bono perseverantiae, cap. 14, Prosper ad Object. 8, Genuensium.

33. *Urgetur amplius difficultas.* — *Respondetur.* — Sed instabis, quia licet ante decretum, quo Deus definit, verbi gratia, ut Petrus credat, vel de peccato doleat, cooperatio libera solum sit sub conditione prævisa, tamen posito illo decreto, jam scientia illa transit in absolutam, præscitque Deus hunc hominem habiturum aliquod meritum per talem fidem, vel penitentiam: ergo illud meritum sic prævisum erit ratio dandi illi talem vocationem, et prædestinandi illam, nam prius ratione est illud decretum, et illa præscientia, quam decretum de tali vocatione danda. Respondetur, hoc genus præscientiæ etiam non sufficere, saltem secundum ordinariam legem ad causalitatem meritoriam, vel dispositivam, sed solum ad rationem finis, vel medii, quia per scientiam illam non prævidetur homo, ut jam operans in se, nec ut habens omnia principia, et dona necessaria ad merendum, sed solum præcognoscitur ille effectus ut futurus ex efficacia divinæ voluntatis, a cujus liberalitate adhuc expectantur (ut sic dicam) dona illa, quæ sunt futura principia talis meriti, vel dispositionis. Et ideo decretum, quod Deus habet in posteriori signo rationis de danda homini tali vocatione, nullo modo nascitur ex merito ipsius hominis, quantumvis Deus jam præsciat in suo decreto, habiturum hominem talia merita, quia nondum videt talia merita, ut facta, et exhibita ab ipso homine in præsentia æternitatis, imo nec videt hominem ut sibi jam gratiosum vel ut elevatum ad supernaturaliter operandum: solum ergo decretum illud, et præscientia in illo movet, ut intentio finis ad danda media præstituto fini consentanea.

CAPUT XXIV.

POTUERIT NE HOMO PURUS, VEL ETIAM CHRISTUS DOMINUS MERERI ALIIS PRÆDESTINATIONEM, QUOAD LIBERAM DETERMINATIONEM ELECTIONIS DIVINÆ.

1. *Opinio affirmans.* — *Jacitur fundamentum.* — Non desunt moderni theologi docentes, sicut potest purus homo justus mereri alteri dona gratiæ, ita etiam posse mereri alteri prædestinationem totam, etiam quoad ipsam electionem ad gloriam. Fundamentum eorum ex nonnullis principiis conficitur. Primum est, electionem efficacem prædestinati ad gloriam non esse primum actum divinæ voluntatis circa prædestinatum, sed potius esse ultimum. Se-

cundum est, unum hominem mereri alteri primam vocationem gratiæ, et consequenter decretum Dei de illa vocatione congrua conferenda, saltem quoad liberam determinationem divinæ voluntatis ad talem effectum. Tertium est, eadem ratione posse unum hominem mereri alteri omnes alios effectus prædestinationis posterioris vocatione, etiam quoad præfinitionem illorum in voluntate Dei, tum quia sicut potest unus homo mereri alteri vocationem congruam, ita et perseverantiam, et consequenter cæteros effectus: tum etiam, quia esto non immediate cæteros effectus mereatur, tamen virtute omnes meretur, vel omnium est aliquo modo origo et causa, nam merendo vocationem congruam, virtute meretur actualem conversionem, quæ est præparatio ad subsequentes effectus et sic consequenter usque ad glorificationem. Quartum principium est, orationem, vel meritum unius pro alio prædestinato, non computari inter effectus prædestinationis ejus, nec esse gratiam, quæ illi fit pro quo oratur, sed oranti. Quia oratio alterius non est alteri prædestinato principium bene operandi, sed impetrat illi tale principium: solum autem id quod est principium bene operandi, est propria gratia et prædestinationis effectus. Ex quibus principiis concluditur, posse mereri unum hominem alteri totam prædestinationem quoad effectus ejus et consequenter etiam quoad electionem ad gloriam, vel gratiam: quia electio ad gloriam non supponitur ante prævisos alios effectus gratiæ: et electio ad gloriam non est nisi voluntas efficacis dandi illam congruam, quam plane meretur, qui meretur vocationem congruam.

2. *Prædicta opinio enervatur.* — Hæc opinio et nova et singularis est, et ideo, sicut supra diximus, non posse unum hominem purum mereri alteri omnes effectus prædestinationis ejus, ita etiam nunc de eodem homine dicimus non posse mereri alteri divinam prædestinationem quoad efficacem præordinationem ad gloriam, vel gratiam, quoad absolutum decretum dandi illam. Hæc est aperta sententia D. Thomæ, diet., q. 23, art. 8, et communis interpretum ibi, et Durandus, in 1, dist. 41, q. 3, num. 4; eamque docet expresse Gregorius, lib. 1, Dialog., cap. 8, ubi explicat, prædestinationem juvari precibus sanctorum, non quia oratio sit ratio vel motivum, propter quod Deus alium prædestinat, sed quia ipsa quoque pervenit ad gloriam, ita est ab omnipotenti Deo disposita, ut ad hoc electi pio labore perveniant, quatenus postulando mereantur ac-